

ΘΟΔΩΡΟΣ, γλύπτης
ΣΤΙΓΜΑΤΑ ΠΟΡΕΙΑΣ
ΙΧΝΗ ΣΕ ΧΑΡΤΙ ΜΕ ΜΟΛΥΒΙ
ΜΕΛΑΝΙ, ΚΑΡΒΟΥΝΟ
1947–1961

Ο γλύπτης Θόδωρος
ἀφιερώνει την έκθεση
στή μνήμη τῆς μητέρας του

28 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 2015–26 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 2016

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ ΑΓΡΙΝΙΟΥ
ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΕΘΝΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ

Αὐτοπροσωπογραφία, 1956 (ἀρ. κατ. 71)

ΘΟΔΩΡΟΣ, γλύπτης

ΚΑΤΑΝΟΩΝΤΑΣ ΤΗ ΓΛΩΣΣΑ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ

Με άφετηρία πάντα την ανάγκη του για επικοινωνία και διάλογο, που κατ' αὐτὸν ἀποτελοῦν τὴν οὐσία τῆς καλλιτεχνικῆς δημιουργίας, ὁ γλύπτης Θόδωρος ἐκθέτει τὰ σχέδιά του ὡς πεδίο ἐπικοινωνίας μὲ τὸν θεατῆ. Οἱ σχέσεις που ἀναπτύσσονται ἀνάμεσα στὸ ἔργο τοῦ Θόδωρου καὶ τὸ κοινό του εἶναι ἀμφίδρομες καὶ κατέχουν ἕναν βαθὺ καὶ πρωτεύοντα ρόλο. Θὰ λέγαμε πὼς ἡ τέχνη του βασιζέται σὲ μιὰ συνθήκη δοῦναι καὶ λαβεῖν, μὲ πομπὸ τὸν καλλιτέχνη καὶ δέκτη τὸ κοινό, ὡς ἀπαραίτητη προϋπόθεση γιὰ τὴν ὁλοκλήρωση τοῦ ἔργου του. Ἀρχικό του μέλημα ἦταν ἡ κατανόηση αὐτῆς τῆς ἀλληλεπίδρασης, μπαίνοντας καὶ ὁ ἴδιος στὸ ρόλο τοῦ δέκτη. Ὅπως ἀλλωστε ὑποστηρίζει, «πρέπει πρῶτα νὰ κατανόησεις, νὰ ἀποκωδικοποιήσεις τὴν τέχνη, γιὰ νὰ τὴν ὑπηρετήσεις».

Στόχος τῆς ἔκθεσης *Στίγματα πορείας – Ἴχνη σὲ χαρτὶ μὲ μολύβι, μελάνι, κάρβουνο, 1947–1961* δὲν εἶναι τόσο ἡ παρουσίαση τῶν σχεδίων του ὡς ἔργων τέχνης ὅσο ἡ ἔνταξή τους σὲ ἕνα εὐρύτερο πλαίσιο μαθητείας, ἀποκαλύπτοντας πὼς ὁ Θόδωρος μελέτησε τὴ γλώσσα τοῦ σχεδίου, ἐγγεῖρημα ζωτικῆς σημασίας γιὰ τὴν ἐξέλιξή του ὡς καλλιτέχνη.

Ἀπαραίτητη προϋπόθεση γιὰ νὰ ἀντιληφθοῦμε τὴν πορεία τοῦ Θόδωρου ἀποτελεῖ ἡ κατανόηση τῶν πολιτικῶν, οἰκονομικῶν καὶ κοινωνικῶν συνθηκῶν τῆς ἐποχῆς του καθὼς καὶ τὸ ἱστορικό πλαίσιο μέσα στὸ ὁποῖο μεγάλωσε. Γεννημένος τὸ 1931 στὸ Ἀργίριο, σὲ μιὰ ἐπαρχιακὴ πόλη στὴν ὁποία ἡ πληροφόρηση γύρω ἀπὸ τὴν τέχνη ἦταν μηδαμινή, ἐκδήλωσε ἀπὸ νωρὴς τὴν καλλιτεχνική του ἀνησυχία ὅταν σὲ νεαρὴ ἡλικία προσέγγισε τὸν ζωγράφο Ἄνδρῆ Γεωργιάδη, ἰδιόρρυθμη μορφή γιὰ τὴ συντηρητικὴ τότε κοινωνία τοῦ Ἀργιρίου. Κοντὰ του ἦρθε σὲ ἐπαφή μὲ τὴ μέθοδο δημιουργίας τοῦ ἀκαδημαϊκοῦ σχεδίου, ἀντιγράφοντας σχέδια σὲ κλίμακα, γρήγορα ὅμως συνειδητοποίησε ὅτι ἡ διαδικασία τῆς στείρας ἀπομίμησης ἦταν ἀδιέξοδη καὶ δὲν τὸν ἐνδιέφερε.

Ἀρχικὰ ὁ Θόδωρος ἀντιμετώπισε τὸ σχέδιο μὲ ἐπιφύλαξη, μὲ «φόβο τῶν ὑλικῶν», ἀφοῦ, λόγω τῶν οἰκονομικῶν καὶ πολιτικῶν συνθηκῶν που ἐπικρατοῦσαν, ἀκόμα καὶ τὰ βασικὰ ἐργαλεῖα ὅπως τὸ μολύβι καὶ τὸ χαρτὶ ἦταν δυσσεύρετα. Ἡ πρώτη φορὰ που κατάφερε νὰ σχεδιάσει πιὸ ἐλεύθερα ἦταν τὸ 1951, ὅταν ἐργάστηκε γιὰ βιοποριστικούς λόγους ὡς γραμματέας ἐνὸς βουλευτῆ. Ὅπως ἐξιστορεῖ ὁ ἴδιος γιὰ ἐκείνη τὴν περίοδο: «Βρέθηκαν στὸ γραφεῖο μου πολυγραφήμενα χαρτιά που ἦταν γιὰ πέταμα καὶ ἕνα φτηνὸ μολύβι· λοιπόν, σὲ

μια στιγμή αυτοσαρκασμού, μου πέρασε ή ιδέα να τολμήσω να σχεδιάσω χωρίς τὸ φόβο μὴ σπαταλήσω χαρτὶ καὶ μολύβι, ὁπότε ἄρχισα νὰ σχεδιάζω μὲ οἶστρο. Σὲ ἀνάμνηση ἐκείνης τῆς μέρας κράτησα δύο ἀπὸ αὐτὰ τὰ σχέδια, τὰ ὁποῖα παρουσιάζονται στὴν ἀρχὴ τῆς ἔκθεσης».

Ἐγκατεστημένος στὴ συνέχεια στὴν Ἀθήνα, παρακολουθεῖ τὰ καλλιτεχνικὰ δρώμενα τῆς πόλης καὶ συνάπτει σχέσεις μὲ καλλιτέχνες τῆς ἐποχῆς του. Ἔτσι, τὴν περίοδο αὐτὴ ἀποφασίζει νὰ δώσει ἐξετάσεις στὴν Ἄνωτάτη Σχολὴ Καλῶν Τεχνῶν, ὅπου παρὰ τὴν ἐλάχιστη προετοιμασία εἰσέρχεται μὲ ἐπιτυχία τρίτος. Φοιτητῆς, πλέον, γνωρίζει οὐσιαστικὰ τὸ σχέδιο καὶ ἀρχίζει νὰ τὸ ἀντιμετωπίζει σὰν μιὰ γλῶσσα ποὺ ἔπρεπε νὰ τὴ μελετήσῃ καὶ νὰ τὴν κατανοήσῃ. Γιὰ τὸν Θόδωρο τὸ σχέδιο ἀποτελεῖ βασικὸ στάδιο τῶν εἰκαστικῶν τεχνῶν. Ἐκείνη τὴν περίοδο ὁμως ἐργάζεται συστηματικὰ ἐκτὸς Σχολῆς, μιὰς καὶ δὲν ὑπῆρχε τότε μάθημα σχεδίου γιὰ τοὺς γλύπτες.

Τὰ σχέδια τῆς περιόδου 1952–1955 ἔγιναν στὸ Ἀγρίνιο καὶ στὸν Ἅγιο Βλάση, τὸ χωριὸ τοῦ πατέρα του, ὅπου περνοῦσε τὶς θερινὲς διακοπές. Μὲ ἐπίκεντρο πάντα τὸν ἄνθρωπο, χρησιμοποίησε μοντέλα ἀπὸ τὸ οἰκεῖο περιβάλλον του καὶ πραγματοποιήσε μιὰ σειρὰ ἀπὸ πορτρέτα φίλων καὶ ἀνθρώπων τοῦ τόπου του καὶ τῆς οἰκογένειάς του. Στόχος του ἦταν νὰ «συλλάβῃ τὸ χαρακτήρα» τοῦ προσώπου ποὺ προσπαθοῦσε νὰ ἀπεικονίσει.

Στὴ συνέχεια, κατὰ τὴν περίοδο τοῦ στρατιωτικοῦ του, στράφηκε στοὺς φίλους φαντάρους. Εἶναι ἀξιοσημείωτο πὼς ἐκείνη τὴν ἐποχὴ ὁ Θόδωρος πειραματίζεται. Οἱ ἀχνές γραμμὲς τῶν πορτρέτων του ὑποδηλώνουν τὸ φόβο μὲ τὸν ὁποῖο ὁ καλλιτέχνης προσέγγιζε τὸ σχέδιο.

Ὅταν τὸ ἐργαστήριο τοῦ γυμνοῦ νυκτός, ὅπως ὀνομαζόταν, εἰσάγεται τελικὰ στὴν ΑΣΚΤ τὸ 1954, ξεκινάει γιὰ τὸν Θόδωρο ἡ περίοδος ἀπελευθέρωσης, ἡ ὁποία γίνεται ἀντιληπτὴ στὰ σχέδιά του μὲ κάρβουνο καὶ στὰ πορτρέτα συμφοιτητῶν ἐκείνης τῆς ἐποχῆς. Ὁ γλύπτης λέει χαρακτηριστικὰ: «Τότε συνειδητοποίησα τὴν ὑπέρβαση αὐτῆς τῆς ἀναστολῆς, ἀπὸ τὴν ὁποῖα ἀπελευθερώθηκα μετὰ τὴ στρατιωτικὴ θητεία, ἰδιαίτερα μὲ τὶς παθιασμένες μελέτες στὸ ἐργαστήρι γυμνοῦ νυκτός τῆς ΑΣΚΤ».

Ὁ Θόδωρος στὴν παρούσα ἔκθεση δὲν φοβᾶται νὰ ἀποκαλύψῃ, ὅπως λέει, τὴν «κουζίνα» του. Ἐκεῖ ὅπου φαντασιώνεται, πειραματίζεται καὶ δημιουργεῖ. Δὲν διστάζει, μέσω τῆς ἔκθεσης τῶν ἔργων του, νὰ ἐκτεθεῖ παρουσιάζοντας τὰ ἀδιέξοδά του, ποὺ στάθηκαν ἰδιαίτερος σημαντικὰ γιὰ τὸ μετέπειτα ἔργο του καὶ τὰ ὁποῖα οὐσιαστικὰ λειτούργησαν ὡς ἀφετηρία γιὰ τὶς ἐπόμενες περιόδους του.

Ἄλλωστε, ὅπως ὑποστηρίζει, «δὲν ἐνδύθηκα ἐξαρχῆς τὴ στολή τοῦ καλλιτέχνη. Στὴν πορεία βρῆκα διέξοδο μέσα ἀπὸ τὴν ἄσκηση στὴν τέχνη ὡς ἐπικοινωνία...».

Ἀπὸ τὴν ἔκθεση αὐτὴ συναισθανόμαστε ὅτι ὁ καλλιτέχνης ἀντιλαμβάνεται τὸν ἑαυτό του ὡς τεχνίτη ποὺ δουλεύει συστηματικὰ πάνω στὴν κατανόηση καὶ ἔρμηνεία τῆς γλώσσας τοῦ σχεδίου. Δίχως νὰ τὸν ἐνδιαφέρει τὸ εἰκαστικὸ ἀποτέλεσμα, ἐπιδιώκει νὰ ἀπαλλαγεῖ ἀπὸ τὰ παλαιὰ κριτήρια τῆς τέχνης ποὺ ἀφοροῦν τὴν ὠραιότητα καὶ τὴν αἰσθητικὴ καὶ ἐπιλέγει νὰ παρουσιάσει τὰ σχέδιά του μὲ τέτοιον τρόπο ὥστε ὁ θεατῆς νὰ γίνεται μέτοχος ἀκριβῶς αὐτῆς τοῦ τῆς μαθητείας καὶ προσωπικῆς διαδρομῆς. Ἀπώτερο στόχο του θέτει τὴ σχέση ποὺ δημιουργεῖται μεταξὺ τοῦ ἀντικειμένου τῆς τέχνης καὶ τοῦ θεατῆ, προτάσσοντας τὸ πρότυπο τῆς συμμετοχῆς.

Αὐτὴ τὴν ἄγνωστη πτυχὴ του παρουσιάζει ὀλοκληρωμένα ἢ παρούσα ἔκθεση, μὲ σχέδια ποὺ χρονολογοῦνται ἀπὸ τὸ 1947 καὶ φτάνουν ὡς τὴ δεκαετία τοῦ 1960. Θὰ λέγαμε πὼς τελικὰ ὁ Θόδωρος μᾶς ἀποκαλύπτει τὰ θεμέλια ἐνὸς ὀλότελα δικοῦ του οἰκοδομήματος, ποὺ ἀποτέλεσαν τὴ βάση γιὰ τὴ μετέπειτα καταξίωσή του στὸ χῶρο τῆς τέχνης.

K. M. ΧΑΝΔΡΑ

Τὸ κείμενο προέκυψε μέσα ἀπὸ μιὰ σειρά συζητήσεων μὲ τὸν καλλιτέχνη τὸν Ἀπρίλιο τοῦ 2015.

Σωκράτης, 1955 (άρ. κατ. 29)

Γιαγιά Παρασκευή, 1954 (άρ. κατ. 13)

Βιβή, 1953–54 (άρ. κατ. 9)

Μπαρμπα-Κώστας «Φουσανελάς», 1954
(άρ. κατ. 11)

Θεόφιλος Ντόκας «Λαλάκης», 1955
(άρ. κατ. 32)

Πίπης, 1955 (άρ. κατ. 37)

Πορτρέτο φαντάρου, 1954 (άρ. κατ. 23)

Πορτρέτο φαντάρου, 1954 (άρ. κατ. 22)

Θεία Μυρσίνη, 1956 (άρ. κατ. 76)

Ἡ μάνα μου, 1955 (ἀρ. κατ. 33)

Χορεύτρια, μοντέλο στην ΑΣΚΤ, 1955 (άρ. κατ. 51, 52, 53)

Κώστας Λούσας, 1957 (άρ. κατ. 61, 62, 63)

Άνδρας μοντέλο στήν ΑΣΚΤ, 1956–57 (άρ. κατ. 57)

Λυδία Ταξεδάκη, 1956 (ἀρ. κατ. 69)

Κατερίνα, 1956 (άρ. κατ. 67)

Αὐτοπροσωπογραφία, 1956 (ἀρ. κατ. 72)

Βιβή, 1956 (άρ. κατ. 66)

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΕΡΓΩΝ

1 Κάτω άκρα (άντίγραφο σχεδίου), 1947. Κάρβουνο, 52 x 27,5 2 Κεφάλι άνδρα, 1951. Μολύβι, 20,2 x 18,1 3 Κεφάλι γυναίκας, 1951. Μολύβι, 20,2 x 17,7 4 Αυτόπροσωπογραφία και Άλέκος, 1953. Μολύβι, 32 x 42,8 5 Άρετή και Άφροδίτη, 1953. Μολύβι, 32 x 42,8 6 Άρετή, 1953. Μολύβι, 32,1 x 21,3 7 Παιδί, 1953–54. Μολύβι, 33,3 x 23,4 8 Άρετή, 1954. Μολύβι, 34,7 x 21,3 9 Βιβή, 1953–54. Μολύβι, 35 x 22,6 10 Παπα-Κώστας, 1953–54. Μολύβι, 31,9 x 21,6 11 Μπαρμπα-Κώστας «Φουσανελάς», 1954. Μολύβι, 35 x 22,6 12 Άνδρας Κάππας, 1954. Μολύβι, 34,6 x 22 13 Γιαγιά Παρασκευή, 1954. Μελάνι, 29,3 x 21,5. Ένυπόγραφο 14 Θεία Καλλέργα Χαβέλα-Καπώνη, 1954. Μελάνι, 29,3 x 21,5 15 Βαρβάρα Καπώνη, 1954. Μελάνι, 29,1 x 21,6 16 Φαντάρος, 1954. Μολύβι, 34,6 x 22,3 17 Χρήστος, 1954. Μελάνι, 33,2 x 23,3 18 Φαντάρος, 1954. Μολύβι, 34,9 x 22,6 19 Φαντάρος, 1954. Μολύβι, 34,9 x 22,1 20 Φαντάρος στο νοσοκομείο, 1954. Μολύβι, 33 x 23,2 21 Ή νοσοκόμα Ζανέτ, 1954. Μολύβι, 33 x 23,2 22 Πορτρέτο φαντάρου, 1954. Μολύβι, 30,9 x 22,2 23 Πορτρέτο φαντάρου, 1954. Μολύβι, 34 x 22,3 24 Πορτρέτο φαντάρου, 1954. Μολύβι, 30,6 x 22,3 25 Άγγελος Σαφαρίκας, 1954. Μελάνι, 27,3 x 21,6 26 Βιβή, 1955. Μελάνι, 30,2 x 17,5 27 Χρήστος Στρεμένος, 1954. Μελάνι, 29 x 25 28 Βιβή, 1955. Μελάνι, 30,5 x 20,5 29 Σωκράτης, 1955. Μελάνι, 34,9 x 22,1 30 Άννα Σαφαρίκα, 1955. Μελάνι, 34,3 x 21,8 31 Πάνος Καπώνης, 1955. Μελάνι, 34,8 x 22,2 32 Θεόφιλος Ντόκας «Λαλάκης», 1955. Μελάνι, 33,7 x 21,9. Ένυπόγραφο 33 Ή μάνα μου, 1955. Μελάνι, 33,8 x 19,9 34 Ή μάνα μου, 1955. Μολύβι, 21 x 29,7. Συλλογή Δημοτικής Πινακοθήκης Άγρινίου 35 Παπα-Δημοσθένης Καπώνης, 1955. Μελάνι, 34,3 x 21,8 36 Παιδί, 1955. Μελάνι, 34,5 x 22,3 37 Πίπης, 1955. Μελάνι, 32,8 x 21 38 Βιβή, 1955. Μελάνι, 22 x 34,2 39 Βιβή, 1955. Μελάνι, 31,8 x 20,1 40 Δημήτρης Άρσένης, 1955. Μελάνι, 34,4 x 22 41 Άγόρι, 1955. Μολύβι, 34,8 x 22,3 42 Πάνος Καπώνης, 1955. Μολύβι, 34,7 x 22,4 43 Σπύρος Παπαποστόλου, 1955. Μολύβι, 34,7 x 22,2 44 Πάνος Καβαλάρης, 1955. Μολύβι, 34,8 x 22,3 45 Λουκάς Σκιαδάς, 1955. Μολύβι, 34,7 x 22,2 46 Κώστας, 1955. Μολύβι, 34,8 x 22,2 47 Χαρίλαος Παπαποστόλου, 1955. Μολύβι, 30,6 x 21,3 48 Πορτρέτο άγνωστου, 1955. Μολύβι, 34,7 x 22,2 49 Θανάσης Παλιούρας, 1955. Μολύβι, 34,7 x 22,2 50 Μιχάλης Τόμπρος, 1954. Μολύβι, 25,1 x 19,2 51 Χορεύτρια, μοντέλο στην ΑΣΚΤ, 1955. Κάρβουνο, 43 x 29,2 52 Χορεύτρια, μοντέλο στην ΑΣΚΤ, 1955. Κάρβουνο, 43 x 29,3 53 Χορεύτρια, μοντέλο στην ΑΣΚΤ, 1955. Κάρβουνο, 43,2 x 29,1 54 Γυναίκα (Βραβείο ΑΣΚΤ), 1956–57. Κάρβουνο, 57,1 x 35,2 55 Άνδρας μοντέλο στην ΑΣΚΤ, 1956–57. Κάρβουνο, 44,5 x 28,9 56 Γυναίκα μοντέλο στην ΑΣΚΤ, 1956–57. Κάρβουνο,

35,1 x 45,3 57 Άνδρας μοντέλο στην ΑΣΚΤ, 1956–57. Κάρβουνο, 39,6 x 34,8
 58 Άνδρας μοντέλο στην ΑΣΚΤ, 1956–57. Κάρβουνο, 44,3 x 29 59 Γυναίκα μοντέλο στην ΑΣΚΤ, 1956–57. Κάρβουνο, 42,9 x 28,9 60 Άνδρας μοντέλο στην ΑΣΚΤ, 1956–57. Κάρβουνο, 43,9 x 28,7 61 Κώστας Λούστας, 1957. Κάρβουνο, 43,1 x 29,5 62 Κώστας Λούστας, 1957. Κάρβουνο, 50,3 x 35 63 Κώστας Λούστας, 1957. Κάρβουνο, 50,2 x 35,3 64 Κώστας Λούστας, 1957. Κάρβουνο, 50,4 x 35 65 Αυτόπροσωπογραφία, 1956. Κάρβουνο, 50,4 x 35,3 66 Βιβή, 1956. Κάρβουνο, 41,4 x 28,9. Ένυπόγραφο 67 Κατερίνα, 1956. Κάρβουνο, 50,4 x 34,8 68 Έφη Τσομλεκτσόγλου, 1956. Κάρβουνο, 49,9 x 35,4 69 Λυδία Ταζεδάκη, 1956. Κάρβουνο, 50,5 x 34,8 70 Τζούλια Άνδρειάδου, 1956. Κάρβουνο, 50,4 x 35 71 Αυτόπροσωπογραφία, 1956. Κάρβουνο, 50,1 x 34,8 72 Αυτόπροσωπογραφία, 1956. Κάρβουνο, 49,9 x 34,9 73 Δανιήλ Γουναρίδης, 1956. Κάρβουνο, 43,2 x 28,7 74 Άνδρας μοντέλο στην ΑΣΚΤ, 1956. Κάρβουνο, 50,4 x 35,2 75 Θεία Μαρίκα Άπέργη, 1956. Κάρβουνο, 58,3 x 36 76 Θεία Μυρσίνη, 1956. Κάρβουνο, 38,3 x 36 77 Κορίτσι, 1956. Κάρβουνο, 52,1 x 39 78 Κατερίνα, 1957. Κάρβουνο, 39,8 x 34,9. Ένυπόγραφο 79 Κατερίνα, 1961. Μελάνι, 21 x 35 80 Κατερίνα, 1959–61. Μολύβι, 32,2 x 24,1 81 Κατερίνα, 1959–61. Μολύβι, 32,2 x 24,1 82 Κατερίνα, 1960. Μολύβι, 33,9 x 27. Ένυπόγραφο 83 Κατερίνα, 1960. Μολύβι, 33,9 x 27 84 Κατερίνα, 1961. Μολύβι, 33,9 x 27 85 Κατερίνα, 1960–61. Μελάνι, 27,1 x 21,1 86 Μελέτη για σκύλο, 1957. Κάρβουνο, 28,2 x 48,4 87 Μητέρα με παιδιά, 1957. Κάρβουνο, 58,1 x 42,9 88 Αυτόπροσωπογραφία, 1956. Κάρβουνο, 49,8 x 34,5 89 Ό Χαρέας στο Γιβραλτάρ, 1956. Κάρβουνο, 49,8 x 35 90 Κορίτσι, 1957. Κάρβουνο, 58 x 45,3 91 Βιβή, 1956. Κάρβουνο, 50 x 35,1 92 Άνδρας, 1956. Κάρβουνο, 35,3 x 50,1 93 Βιβή, 1956. Κάρβουνο, 35,3 x 50,1 94 Βιβή, 1956. Κάρβουνο, 50,3 x 34,5 95 Μαριέττα Πετροπούλου, 1956. Κάρβουνο, 48,2 x 37,2 96 Άνδρας, 1956. Κάρβουνο, 49,9 x 35,1 97 Κορίτσι, 1955. Κάρβουνο, 50,5 x 34,8 98 Αυτόπροσωπογραφία, 1957. Κάρβουνο, 50,1 x 35 99 Ρόμπος, 1956–57. Κάρβουνο, 50,1 x 35 100 Γυναίκα, 1957. Κάρβουνο, 50,3 x 35 101 Χαρίκλεια Μυταρά (Ζουζού), 1957. Κάρβουνο, 50,4 x 35,1 102 Η βρύση του Άι-Βλάση, 1952. Άκουαρέλα, 10 x 13,4

Τα έργα ανήκουν στη συλλογή του καλλιτέχνη εκτός από το αρ. κατ. 34.

Οι τίτλοι των έργων δόθηκαν από τον καλλιτέχνη. Οί διαστάσεις είναι σε εκατοστά.

Στὸ ἐργαστήρι γλυπτικῆς τῆς ΑΣΚΤ, 1956. Συλλογὴ ΕΛΙΑ/ΜΙΕΤ.

ΘΟΔΩΡΟΣ, γλύπτης

Ο γλύπτης Θόδωρος γεννήθηκε στο Άργινο το 1931. Φοίτησε στην Άνωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών της Αθήνας κατά τα έτη 1952–1958. Το διάστημα 1959–1962 συνέχισε τις σπουδές του ως μεταπτυχιακός φοιτητής στην École des Beaux-Arts στο Παρίσι. Το 1972 δίδαξε γλυπτική ως επισκέπτης καθηγητής στο California State University. Το 1980 όριστηκε καθηγητής στον τομέα Πλαστικής στο τμήμα Αρχιτεκτόνων του Έθνικου Μετσόβιου Πολυτεχνείου, όπου παρέμεινε ενεργός έως το 1998. Ορκίστηκε ομότιμος καθηγητής του ΕΜΠ το 2007. Κατά τη διάρκεια της καριέρας του πραγματοποίησε ατομικές εκθέσεις και performances. Συμμετείχε επίσης σε πολλές ομαδικές εκθέσεις.

ΑΤΟΜΙΚΕΣ ΕΚΘΕΣΕΙΣ & PERFORMANCES 1965–2011

- 1965 Centre Culturel National, Aix-en-Provence, Γαλλία.
- 1966 Maison de la Culture d'Amiens, Γαλλία.
- 1969 Άναδρομική 1962–1969, Νέα Γκαλερί και Kennedy Hall, Έλληνοαμερικανική Ένωση, Αθήνα.
- 1970 *Γλυπτική για συμμετοχή του κοινού – Απαγορεύεται ή συμμετοχή, έκθεση-περιβάλλον, Έργαστήριο Σύγχρονης Τέχνης, Ίνστιτούτο Γκαϊτε, Αθήνα.*
- 1972 *Άντι για έργο γλυπτικής, έκθεση-περιβάλλον, Αΐθουσα Τέχνης Δεσμός, Αθήνα.*
- 1973 *Γλυπτική '73 = Άφή + Λίγη γέυση, περιβάλλον και performance, Αΐθουσα Τέχνης Δεσμός, Αθήνα.*
Performance:
 α. *Χειρισμός I – Για ένα θεατή μόνο (δίσκος γραμμοφώνου)*
 β. *Χειρισμός II – Στα όρια άνοχης (άντι-θεαματικό θέατρο), Διεθνής Διάσκεψη Design του Άσπεν, Κολοράντο.*
- 1974 *Γλυπτική '74 = Χειρισμοί (άντι-θεαματικό θέατρο), Αΐθουσα Τέχνης Δεσμός, Αθήνα.*
- 1975 *Άναδρομική αντιπαράθεση (1963–1967 και 1968–1974), Γαλλικό Ίνστιτούτο, Θεσσαλονίκη.*
- 1976 *Δύο γλυπτικά μονόπρακτα (άντι-θεαματικό θέατρο)*
 α. *Πρωτογενές έργο γλυπτικής – Χωρίς ποιότητα, χωρίς μήνυμα, χωρίς περιεχόμενο (1974)*

- β. *Χειρισμός II – Στα όρια της ανοχής (Παραλλαγή Β' του 1973)*, Πειραματικό Θέατρο Μαριέπας Ριάλδη, Αθήνα.
- 1977 *Χειρισμοί III, XIII & XV και Εϋθραυστο – Άθραυστο*, περιβάλλον-εγκατάσταση, διπλή έκθεση, Αίθουσα Τέχνης Δεσμός, Αθήνα.
- 1981 *Χειρισμός XXX*, περιβάλλον και performance, De Nieuwe Kierk, Άμστερνταμ.
- 1982 *Χειρισμός XXX – Παραλλαγή Β'*, περιβάλλον και performance, Ευρωπαϊκά 1982, Palais des Beaux-Arts, Βρυξέλλες.
- 1984 *Στίγματα πορείας – Ήχνη αφής, αντίκείμενα* (άναδρομική έκθεση 1953–1983), Έθνική Πινακοθήκη, Αθήνα.
Περιβάλλον εϋθραυστον, Γκαλερί Ζουμπουλάκη, Αθήνα.
- 1986 *Άνα-τόπιση – Άνα-ζήτηση*, έκθεση και εγκαταστάσεις, Προμαχώνας Αγίου Γεωργίου, Δημοτική Πινακοθήκη Ρόδου.
- 1988 *Άποκάλυψη – Έπικάλυψη*, Γαλλικό Ίνστιτούτο, Αθήνα.
- 1990 *Ίσορροπίες '90*, Κέντρο Σύγχρονης Τέχνης Ίλεάνα Τούντα, Αθήνα.
- 1991 *Ροπές*, Βελλίδειο Πολιτιστικό Κέντρο, Θεσσαλονίκη.
- 1993 *Art Fragile*, Γαλλικό Ίνστιτούτο, Θεσσαλονίκη.
- 1994 *Καρυάτιδες '94*, Κέντρο Σύγχρονης Τέχνης Ίλεάνα Τούντα, Αθήνα.
- 1995 *Καρυάτιδες '94*, Art Fair 26, Βασιλεία, Έλβετία.
- 1997 *Άτοπα '97*, Art Forum-Vilka, Θεσσαλονίκη.
- 1999 *Μεταίχμιον*, Κέντρο Σύγχρονης Τέχνης Ίλεάνα Τούντα, Αθήνα.
Δελφικά, Ευρωπαϊκό Πολιτιστικό Κέντρο Δελφών και Φεστιβάλ Δράμας.
- 2005 *Όθόνες*, Κέντρο Σύγχρονης Τέχνης Ίλεάνα Τούντα, Αθήνα.
Άνα-τόπιση – Άνα-ζήτηση II, έκθεση-εγκατάσταση, παλιό εργοστάσιο Κρόνος, Δήμος Έλευσίνας.
- 2006 *Σίσυφος*, performance, Sani Resort, Χαλκιδική.
- 2007 *Ά-τοπος*, εγκατάσταση, Άνωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών, Μακεδονικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης, Θεσσαλονίκη.
- 2008 *Μικρή θερινή άναδρομή*, Marina Keas Gallery, Τζιά.
- 2009 *Ά-λογος Ά-τοπος Ά-χρονος*, Μακεδονικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης, Θεσσαλονίκη.
- 2011 *Ύπερ-τύμβιο αφιέρωμα*, Μουσείο Μπενάκη όδου Πειραιώς, Αθήνα.

Στό Στρατόπεδο Έκπαίδευσης Μηχανικού, Ναύπλιο 1955. Συλλογή ΕΛΙΑ/ΜΙΕΤ

Παίδι, 1955 (άρ. κατ. 36)

ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗ ΕΚΘΕΣΗΣ
ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΕΘΝΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ
Διονύσης Καψάλης, Ίωάννα Μαντζαβίνου, Κάτια Μ. Χανδρά
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ ΑΓΡΙΝΙΟΥ
Καλλιτεχνικός Διευθυντής: Χρήστος Γαρουφαλής

ΕΡΕΥΝΑ-ΚΕΙΜΕΝΟ
Κάτια Μ. Χανδρά

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΚΕΙΜΕΝΩΝ
Μαρία Γαργαρώνη

ΤΕΧΝΙΚΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ
Μαρία Άλεξιού, Έργαστήριο Συντήρησης Χάρτινου Ύλικού

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΕΣ ΑΝΑΠΑΡΑΓΩΓΕΣ
Κωνσταντίνος Φιολάκης, Μαρία Άλεξιού

ΠΛΑΙΣΙΑ
Νικόλαος Σδράλης

ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ-ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΕΙΚΟΝΩΝ
Α. & Ν. Κυριακίδης Ο.Ε.

Στὰ αὐτὰ τοῦ ἐξωφύλλου ἀπεικονίζονται τὰ σχέδια:
α. Ἡ μάνα μου, 1955 (άρ. κατ. 34) β. Βιβή, 1955 (άρ. κατ. 28).

Στὴ σελίδα 1:

Ὁ Θόδωρος στὸ Ἄγρινο, στὸ σαλόνι τοῦ σπιτιοῦ τῆς ὁδοῦ Καρπενησίου,
ποῦ μετατράπηκε σὲ ἐργαστήριο, 1956. Συλλογὴ ΕΛΙΑ/ΜΙΕΤ

ΧΟΡΗΓΟΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

